

Souhrnná teritoriální informace:

Guyana

Zastupitelský úřad 30. 8. 2021 13:15

Guyana je jednou z nejhudších zemí Amerik. Oficiální aktuální statistická data nejsou mnohdy dostupná a o jejich věrohodnosti lze v některých případech pochybovat. Nachází se na severním pobřeží Jižní Ameriky, sousedními zeměmi jsou Venezuela, Surinam a Brazílie. Pod názvem Britská Guyana byla země do roku 1966 zámořskou kolonií Velké Británie. V roce 1970 se stala republikou, dodnes však zůstala součástí Commonwealthu.

Guyana je jedinou zemí Jižní Ameriky, ve které je úředním jazykem angličtina, většina obyvatel v běžné denní komunikaci ovšem používá guyanskou kreolštinu.

Podle 2021 Economic Freedom Index je Guyana na 116. místě na světě pokud jde o svobodu obchodu. V roce 2020 byla Guyana na 179. místě v pořadí příjemců českého exportu a na 143. místě jakožto vývozce do ČR. Z hlediska zahraničního obchodu se jedná o málo významnou relaci.

Vláda zahájila práce na přípravě právního rámce pro budoucí těžební činnost a související průmyslová odvětví. Jedním ze souvisejících připravovaných projektů je vytvoření komplexního centra služeb pro ropná pole na ostrově Crab, v ústí řeky Berbice (ve vzdálenosti cca 100 km od Georgetownu) v hodnotě 500 mil. USD. Atraktivita této oblasti rychle stoupá a o těžební práva projevíly kromě dominantní ExxonMobil zájem i další nadnárodní společnosti (CGX Energy, Repsol aj.).

Vládní politika

ZÚ Brasíli disponuje pouze otevřenými zdroji a nemá přímou expertízu a žádné intimní vhledy do plánů nové vlády. Nicméně důvěryhodné otevřené zdroje, jako například „Index of Economic Freedom“ sestavovaný vlivnou The Heritage Foundation, naznačují, že korupce v politickém prostředí je v Guyaně endemická. Poslední vydání zmíněného indexu ekonomické svobody uvádí zhoršení v oblasti vymahatelnosti práva a v oblasti transparentnosti vládních výdajů.

Právní a operační rizika

Poslední vydání zmíněného indexu ekonomické svobody od The Heritage Foundation uvádí zhoršení v oblasti vymahatelnosti práva a v oblasti transparentnosti vládních výdajů. Právní řád v oblasti vlastnických práv je byrokratický a nepřehledný a zatížený neprůhlednými procedurami. Vymahatelnost práva je rovněž značně pomalá. Právo není uplatňováno rovným způsobem a úroveň důvěry v právní systém je nízká.

Tato Souhrnná teritoriální informace je zpracovávána pro zemi, která je tzv. přiakreditovaná. Informace je poskytována ve zkráceném rozsahu.

Základní údaje	
Hlavní město	Georgetown
Počet obyvatel	0, 783 mil (OSN 2020)
Jazyk	Angličtina
Náboženství	25 % hinduisté, 23 % protestanti, 21 % ostatní křesťané, 7 % římsko-katolíci
Státní zřízení	Kooperativní republika
Hlava státu	Irfaan Ali
Hlava vlády	Mark Phillips
Název měny	Guyanský dolar (GYD)
Cestování	
Časový posun	- 5 hodin vůči SEČ (- 6 v létě)
Kontakty ZÚ	
Velvyslanec	Sandra Lang Linkensederová
Ekonomický úsek	Mgr. Ondřej Kašina, obchodní rada
Konzulární úsek	Tomáš Loníček
CzechTrade	Miroslav Mandřák
Czechinvest	Miroslav Mandřák
Ekonomika	
Nominální HDP (mld. USD)	6,5
Hospodářský růst (%)	10,0
Inflace (%)	2,2
Nezaměstnanost (%)	11,81 %

Kapitoly a podkapitoly:

1 Základní informace o teritoriu

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

2 Ekonomika

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

3 Obchodní vztahy s EU a ČR

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 FTA a smlouvy
- 3.3 Rozvojová spolupráce
- 3.4 Perspektivní obory (MOP)

4 Kulturní a obchodní jednání

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

6 Kontakty

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchrana, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

1 Základní informace o teritoriu

Podkapitoly:

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi

Oficiální název státu: Kooperativní republika Guyana, Co-operative Republic of Guyana

Guyana je demokratická republika s prezidentským systémem. Výkonnou moc vykonává prezident a vláda, jejíž předsedu jmenuje prezident. Funkční období prezidenta je pět let. Legislativní moc má prezident a Guyanské národní shromáždění čítající 65 poslanců volených na pět let.

Poslední všeobecné a regionální volby se konaly v březnu 2020. Po zveřejnění výsledků přepočítání došlo ze strany dosud vládnoucí koalice APNU-AFC k několika snahám o jejich další zpochybnění či dokonce o anulaci desítek tisíc odevzdaných hlasů. Následovaly mezinárodní sankce ze strany USA a výzvy k rezignaci prezidenta Grangera ze strany několika států, včetně Velké Británie. Legitimitou výsledků voleb se v červenci zabýval i Karibský soudní dvůr, který svým rozhodnutím potvrdil výsledky přepočítání hlasů a v tomto smyslu vyzval Guyanskou volební komisi k jejich oficiálnímu zveřejnění. Poslední z odvolacích soudů nakonec dne 2. srpna 2020 jednomyslně rozhodl o tom, že červnové výsledky přepočítání hlasů mají být uznány jako oficiální výsledky voleb. Ve volbách zvítězila opoziční PPP/C (People's Progressive Party/Civic) a prezidentem se dne 3. srpna 2020 stal Mohamed Irfaan Ali, kandidát vítězné strany.

Složení vlády Kooperativní republiky Guyana (ke dni 27. 5. 2021): Předseda vlády - Mark Phillips Viceprezident - Bharrat Jagdeo Generální prokurátor a ministr spravedlnosti - Mohabir Anil Nandlall Ministryně pro parlamentní a vládní záležitosti - Gail Teixeira Ministr zemědělství - Zulfikar Mustapha Ministryně pro záležitosti původního obyvatelstva - Pauline Rose Ann Campbell-Sukhai Ministr kultury, mládeže a sportu - Charles Shiva Ramson Ministryně školství - Priya Devi Manickchand Ministr financí - Ashni Kumar Singh Ministr zahraničních věcí a mezinárodní spolupráce - Hugh Hilton Todd Ministr zdravotnictví - Frank Stanislaus Anthony Ministr vnitra - Robeson Benn Ministr pro záležitosti bydlení a vodní zdroje - Collin David Croal Ministr pro lidské zdroje a sociální pojištění - Vindhya Vasini Persaud Ministr práce - Joseph Linden FitzClarence Hamilton Ministr pro územní rozvoj a místní správní záležitosti - Nigel Deonarine Dharamlall Ministr přírodních zdrojů - Vickram Outar Bharrat Ministryně pro státní službu - Sonia Savitri Parag Ministr veřejných služeb - Bishop Juan Anthony Edghill Ministryně turistiky, průmyslu a obchodu - Oneidge Walrond

1.2 Zahraniční politika země

Hlavní město Georgetown je sídlem Sekretariátu Karibského společenství (CARICOM). Aktuálně Guyana usiluje o posílení svého mezinárodního postavení rovněž v souvislosti se svým předsednictvím ve Skupině G77 (Group of 77, G-77) sdružující 134 rozvojových zemí.

Tradičně blízký je vztah Guyany k USA. Spojené státy podporují Guyanu mj. při zapojování do mezinárodních institucí. V září 2020 byla podepsána vzájemná dohoda mezi Guyanou a USA o podpoře investic a o spolupráci v oblasti energetiky a infrastruktury. Zároveň se obě strany zavázaly k prohloubení spolupráce v oblasti námořní bezpečnosti a v boji proti obchodu s drogami. Na území Guyany aktivně působí americká DEA s cílem eliminovat pašování drog z této země.

I přes stávající územní spory panují úzké vztahy se sousedním Surinamem, kam mířila i první zahraniční cesta prezidenta Irfaana Aliho v listopadu 2020 u příležitosti 45. výročí surinamské nezávislosti.

Pokud jde o vztahy se sousední Brazílií, obě země spolupracují především v oblastech infrastruktury, obchodu a investic, zdraví, zemědělství, energetiky, cestovního ruchu a bezpečnosti. Jedním ze stěžejních bodů bilaterálních jednání je dokončení projektu dálnice Georgetown-Manaus spojující obě země, o němž se jedná již téměř 30 let. Očekává se, že realizace tohoto silničního spojení by dala podnět pro výstavbu dostatečně hlubokého přístavu při ústí řeky Demerara a tento přístav by výrazně navýšil guyanské exportní kapacity.

Nově objevená ložiska ropy a zemního plynu přinesla v posledních letech eskalaci letitých územních sporů se sousedními státy, zejména s Venezuelou. Guyana se nadále snaží o řešení tohoto územního sporu cestou Mezinárodního soudního dvora.

Pokud jde o stávající územní spor se sousedním Surinamem, existuje společná Rada pro spolupráci obou zemí v této otázce s cílem spor urovnat smířčí cestou.

1.3 Obyvatelstvo

Demografické údaje:

Počet obyvatel: 783 000

Roční přírůstek: 0,62 %

Městské osídlení: 30 %

Velká většina guyanské populace žije v úrodném údolí kolem atlantského pobřeží a v úzkém pásu podél východní hranice země, zatímco celá západní část pokrytá pralesem (přes 2/3 celkové rozlohy země) zůstává prakticky neobydlená.

Národnostní složení: 40 % indického původu, 30 % afrického původu, 20 % míšenci, 10 % domorodé obyvatelstvo (indiáni), 0,5 % Evropané, 0,2 % Číňané

2 Ekonomika

Podkapitoly:

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

2.1 Základní údaje

Některé zdroje uvádějí, že i v době pandemie existuje předpoklad vysokého růstu HDP díky těžbě ropy, například podle francouzské banky Société Générale by mohl tento ekonomický růst dosáhnout až 50 %. Podle specializovaných zdrojů (např. Brinknews.com) by měla dosáhnout roční těžba ropy 600.000 barelů ročně. Velikost ložisek ropy se v Guyaně odhaduje na 6 až 8 miliard barelů. Vláda zahájila práce na přípravě právního rámce pro budoucí těžební činnost a související průmyslová odvětví. Jedním ze souvisejících připravovaných projektů je vytvoření komplexního centra služeb pro ropná pole na ostrově Crab, v ústí řeky Berbice (ve vzdálenosti cca 100 km od Georgetownu) v hodnotě 500 mil. USD. Atraktivita této oblasti rychle stoupá a o těžební práva projevily kromě dominantní ExxonMobil zájem i další nadnárodní společnosti (CGX Energy, Repsol aj.).

Ekonomická rizika v zemích, jako je Guyana, jsou těsně propojená s aktuálním politickým vývojem. Kromě toho lze najít určité dlouhodobé trendy toho, kde jsou slabiny ekonomické struktury. Patří mezi ně zejména vysoká míra závislosti ekonomiky na přírodních zdrojích a komoditách, jako jsou například bauxit, zlato a nyní především ropa. Jedním z dlouhodobých problémů je nedostatečná míra kvalifikace pracovních sil. V neposlední řadě lze jmenovat rovněž vysokou míru zločinnosti.

Ukazatel	2018	2019	2020	2021	2022
Růst HDP (%)	4,4	5,4	24,0	10,0	32,0
HDP/obyv. (USD/PPP)	9 010,0	9 610,0	11 890,0	13 200,0	17 640,0
Inflace (%)	1,3	2,1	1,0	2,2	3,2
Nezaměstnanost (%)	14,0	13,9	15,8	N/A	N/A
Export zboží (mld. USD)	1,4	1,6	3,4	5,5	7,7
Import zboží (mld. USD)	2,1	2,6	2,2	2,7	3,5
Saldo obchodní bilance (mld. USD)	-0,7	-1,0	1,3	2,8	4,1
Průmyslová produkce (% změna)	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Populace (mil.)	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
Konkurenceschopnost	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Exportní riziko OECD	6/7	6/7	6/7	6/7	N/A

Zdroj: EIU, OECD, WEF

2.2 Veřejné finance a státní rozpočet

Veřejný dluh v roce 2020 dosáhl 55,5 % HDP, což je ve srovnání s mnoha rozvinutými zeměmi překvapivě dobrý stav. V roce 2021 se očekává pokles veřejného dluhu, opět díky exportu ropy. V roce 2020 skončilo hospodaření vlády deficitem 3,7 % a očekává se jeho pokles. Na základě těchto údajů lze konstatovat absenci ryze finančních rizik.

Devizové rezervy se zvýšily z 573,5 milionů USD v roce 2019 na 681

Veřejné finance	
Saldo státního rozpočtu (% HDP)	-5,8
Veřejný dluh (% HDP)	42,0
Bilance běžného účtu (mld. USD)	- 3,7 %
Daně	

milionů USD v roce 2020.

Zahraniční dluh Guyany činil v roce 2020 1,6 miliardy USD.

PO	40 %
FO	28 %
DPH	14 %

2.3 Bankovní systém

Centrální bankou v zemi je Bank of Guyana, která určuje monetární politiku a má regulační a kontrolní pravomoc v rámci bankovního systému.

Licencovanými bankami jsou:

Bank of BARODA (Guyana) Inc. Citizens Bank Guyana Inc. Demerara Bank Ltd. Guyana Bank for Trade and Industry Ltd., Bank of New Scotia Republic Bank (Guyana) Ltd.,

Regionální centrální bankou je Eastern Caribbean Central Bank (ECCB), která má sídlo v Georgetownu a provádí emisní politiku, bankovní dohled na centrální banky a jednotnou měnovou politiku pro členské země CARICOMu.

Licencovanými pojišťovnami jsou:

ASSURIA GENERAL & LIFE (GY) INC. CARICOM GENERAL INSURANCE COMPANY INC. DEMERARA MUTUAL LIFE ASSURANCE SOCIETY & FIRE AND GENERAL INSURANCE LTD. DIAMOND FIRE & GENERAL INSURANCE INC. FRANDEC & COMPANY INC GCIS INCORPORATED HAND IN HAND MUTUAL FIRE & LIFE INSURANCE COMPANIES LTD. NORTH AMERICAN LIFE, FIRE & GENERAL INSURANCE COMPANIES LTD. GUYANA AND TRINIDAD MUTUAL FIRE & LIFE INSURANCE COMPANIES LTD. MASSY UNITED INSURANCE LIMITED THE NEW INDIA ASSURANCE COMPANY (TRINIDAD & TOBAGO) LTD.

2.4 Daňový systém

Daňový systém v zemi je předmětem politického boje a jako takový doznává neustálých změn. V r. 2007 byla zavedena DPH, která nahradila šest dosavadních daní (spotřební daň, nákupní daň, daň ze služeb apod.). Její sazba byla v roce 2019 stanovena na 14%.

Stávající daňový systém dále zahrnuje daň z příjmu, daň z nemovitosti, kapitálovou daň aj. Aktuální informace lze získat na stránkách Guyana Revenue Authority.

<https://www.gra.gov.gy/#>

3 Obchodní vztahy s EU a ČR

Podkapitoly:

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 FTA a smlouvy
- 3.3 Rozvojová spolupráce
- 3.4 Perspektivní obory (MOP)

3.1 Obchodní vztahy

Obchodní vztahy s EU

Rámcem pro obchodní vztahy EU s Guyanou je Dohoda o ekonomickém partnerství mezi EU a uskupením CARIFORUM, uzavřená v roce 2008. Smlouva jde dále než běžná dohoda o volném obchodu. V podstatě jde o širokospektré partnerství kladoucí obchod do služeb rozvoje.

Dohoda je asymetrická a umožňuje Guyaně prakticky bezcelní a neomezený vstup na evropský trh, zatímco otvírání guyanského trhu pro EU je postupné ve lhůtách trvajících až 25 let, což Guyaně umožňuje ochranu některých jejích citlivých produktů.

Hlavními vývozci do Guyany jsou: USA, Singapur, Trinidad a Tobago, Linerie.

Hlavními odběrateli guyanského exportu jsou: Trinidad a Tobago, Kanada, Portugalsko, Ghana

Obchodní výměna s EU (mil. EUR)

	2018	2019	2020	2021	2022
Export z EU (mil. EUR)	86,9	106,2	137,4	N/A	N/A
Import do EU (mil. EUR)	183,6	193,6	232,0	N/A	N/A
Saldo s EU (mil. EUR)	96,7	87,3	94,6	N/A	N/A

Zdroj: Evropská komise

Obchodní vztahy s ČR

Podle ČSÚ byla Guyana na v roce 2020 až na 179. místě coby příjemce exportu ČR.

Obchodní výměna s ČR (mld. CZK)

	2018	2019	2020	2021	2022
Export z ČR (mld. CZK)	0,0	0,0	0,009	N/A	N/A
Import do ČR (mld. CZK)	0,0	0,0	0,014	N/A	N/A
Saldo s ČR (mld. CZK)	0,0	0,0	- 0,005	N/A	N/A

Zdroj: ČSÚ

3.2 FTA a smlouvy

Smlouvy s EU

Rámcem pro obchodní vztahy EU s Guyanou je Dohoda o ekonomickém partnerství mezi EU a uskupením CARIFORUM, uzavřená v roce 2008. Smlouva jde dále než běžná dohoda o volném obchodu. V podstatě jde o širokospektré partnerství kladoucí obchod do služeb rozvoje.

Dohoda je asymetrická a umožňuje Guyaně prakticky bezcelní a neomezený vstup na evropský trh, zatímco otvírání guyanského trhu pro EU je postupné ve lhůtách trvajících až 25 let, což Guyaně umožňuje ochranu některých jejích citlivých produktů.

Smlouvy s ČR

Vzájemné obchodní a ekonomické vztahy mezi ČR a Guyanou nejsou smluvně upraveny.

3.3 Rozvojová spolupráce

Rok 2020 byl zcela ve znamení omezení vyplývajících z pandemie COVID-19.

V roce 2019 pokračovala implementace programu 11th European Development Fund (EDF) National Indicative Programme (NIP) for 2014-2020.

Podle údajů z roku 2019 bylo z tohoto rozvojového fondu alokováno na vylepšení infrastruktury v Guyaně 34 milionů euro. Z čehož je 88 % určeno na infrastrukturu spojenou s klimatickými změnami a snižováním dopadu přírodních katastrof, a 12 % na spolupráci v technické oblasti.

3.4 Perspektivní obory (MOP)

Hlavní perspektivní obory:

► Perspektivní obor 1

Strojírenství: stroje a zařízení, čerpadla energetika – dodávky v rámci projektů výroby elektrické energie z vodních zdrojů, perspektivní průzkum a těžba nových ložisek ropy a plynu, výstavba větrných elektráren.

► Perspektivní obor 2

Lesnictví – dřevozpracující průmysl: 52 % státních lesů je alokováno na koncese na těžbu dřeva, možnosti v dřevozpracujícím a nábytkářském průmyslu, zejména při dovozu tropických dřev a zahradního aj. nábytku do ČR.

► Perspektivní obor 3

Služby: cestovní ruch – investice do související infrastruktury, ubytovacích kapacit (nyní má Guyana kapacitu cca 1000 hotelových pokojů, další jsou ve výstavbě), dopravních a obchodních služeb, do řemeslné výroby suvenýrů aj.

► Perspektivní obor 4

Těžební průmysl – průzkum a těžba nekovových surovin zemědělství

► Perspektivní obor 5

Modernizační programy zpracování cukru, rekonstrukce cukrovarů, rekonstrukce mlýnů na rýži, zavlažování, mořské a říční ochranné systémy, hnojiva

4 Kulturní a obchodní jednání

Podkapitoly:

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

4.1 Úvod

Obchodní nabídky je nutno předkládat v angličtině, stejně tak katalogy, manuály, prospekty, specifikace, varianty platebních podmínek, dodacích lhůt ap. Pro navázání obchodního kontaktu je zásadní osobní jednání.

Pracovní doba vládních institucí je od pondělí do čtvrtka od 8:00 hod. do 16:30 hod., v pátek do 15:30 hod. Banky jsou obvykle otevřeny od pondělí do čtvrtka od 8:00 hod. do 14:00 hod., v pátek do 14:30 hod. Pracovní doba soukromých podniků bývá od pondělí do pátku od 8:00 hod. do 16:30 hod. nebo 17:00 hod.

Vzhledem k malé rozloze trhu Guyany je dávana obecně přednost místním agentům a distributorům.

Český vývoz je realizován zejména na základě jednorázových objednávek místních partnerů.

4.2 Oslovení

V zemi není obvyklý direct marketing.

Nedostatek sofistikovaných tržních údajů zpomaluje výběr potenciálních zákazníků. Roste počet franšizových firem, zejména v rychlém občerstvení.

Guyana je jedinou anglicky mluvící zemí v Jižní Americe, proto musí být veškerá propagace a reklama s využitím HSP vedena v angličtině.

Inzerce a propagační akce jsou nejvíce prezentovány v místních novinách a na místních radiových a televizních stanicích.

Největšími periodiky jsou: Guyana Chronicle (vládní deník) Kaieteur News (nezávislé noviny) Stabroek News (nezávislý deník)

Rozhlasové vysílání je provozováno státem vlastněnou National Communication Network i na vládních i soukromých televizních stanicích Channel 11, STVS Channel 4 aj.

4.3 Obchodní schůzka

Pro sjednání schůzky platí běžné zvyklosti současného zahraničního obchodu. Je nutno se připravit na to, že partneři po úvodním seznámení ocení schopnost neformálního rozhovoru a srdečnost.

Načasování jednání: Vhodný je pracovní obě i večere.

Bezpečnost obchodních dohod odpovídá postavení Guyany v žebříčku Index of Economic Freedom - 116. místo. Založení společnosti v Guyaně musí být ze zákona provedeno výhradně místní advokátní kanceláří, jejíž povinností je dohlížet na účetní systém firmy a výběr personálu managementu. Pracovní náklady na místní zaměstnance jsou nízké.

Vzhledem k pestrému etnickému a náboženskému složení obyvatel je nutno brát ohledy na charakteristiky partnera a vyhýbat se kulturním

tabu dle jeho vyznání a původu. Je nutná trpělivost a respekt ke kulturním odlišnostem.

Pokud se týká nabízení alkoholu při obchodních jednáních, lze doporučit dobře znát a respektovat vyznání a etnický původ partnera.

Kromě prvního kontaktu lze volit neformální oděv vzhledem ke klimatu.

Pokud se týká věkovu a genderového složení týmu, není významnějších překážek ani není autorům STI znám nějaký specifický kulturní vzorec v tomto směru. Úcta k senioritě je vyšší nežli v ČR.

Pokud jde o rozhodnutí pozvat obchodního partnera domů, resp. být pozván domů, lze to považovat za vhodné po bližším seznámení.

4.4 Komunikace

V Guyaně je běžná znalost angličtiny.

Pokud jde o komunikační tabu, je doporučitelné se chovat citlivě dle pestrého etnického a náboženského složení obyvatel, v závislosti na povaze partnera.

Osobní jednání je vždy výhodou. Vzhledem k geografické vzdálenosti však je možno využít i mail vzhledem ke znalosti angličtiny v Guayně.

Guyana je jedinou anglicky mluvící zemí v Jižní Americe, proto musí být veškerá propagace a reklama s využitím HSP vedena v angličtině. Inzerce a propagační akce jsou nejvíce prezentovány v místních novinách a na místních radiových a televizních stanicích. Největšími periodiky jsou: Guyana Chronicle (vládní deník) Kaieteur News (nezávislé noviny) Stabroek News (nezávislý deník)

4.5 Doporučení

Guyana postupně liberalizuje svůj obchodní režim a snižuje cla v souladu se Společným celním sazebníkem Karibského společenství (Common External Tariff of the Caribbean Community/CARICOM).

Dovozy specifických produktů podléhají spotřební dani. Clo je vybíráno na bázi ad valorem, spotřební daň na bázi hodnoty CIF plus příslušné clo. Na podporu rozvoje obchodu jsou vyňaty ze spotřební daně některé kapitálové statky. Všechny exportní i importní zásilky podléhají inspekci guyanské celnice.

Celní projednání probíhá na základě fakturované nákupní ceny, dovozce musí celníci předložit originál a dvě kopie obchodní faktury a originál a kopii námořního konosamentu (Bill of Lading). Pokud je vyžadován certifikát o původu, tento se předkládá v originále a třech kopiích. Dovozní licence jsou vyžadovány v případě některých druhů zboží, např. střelných zbraní či farmaceutických výrobků.

V platnosti jsou restriktce na vývoz zlata, mořských produktů a zvířat, přičemž vývozní clo činí 0,5 až 10 % ad valorem. Všechny zásilky musí být podrobeny inspekci před exportem. Zboží obchodované s členskými zeměmi CARICOMu je beze cla. Guyana se účastní rozhovorů o vstupu do Free Trade Area of the Americas a v rámci Karibské iniciativy má preferenční přístup na trh USA, v rámci dohody CaribCan do Kanady a do EU v rámci dohody o partnerství podle obchodních pravidel z Lomé. Dále má několik nerekipročních preferenčních dohod s Venezuelou a Kolumbií a je členem Petrocaribe. Od roku 2013 je Guyana rovněž přidruženým členem uskupení Mercosul. Domácí trh je chráněn některými zákazy dovozu a nebo jejich omezeními. Omezen je dovoz zbraní a munice s výjimkou písemného povolení policejního prezidenta, lihovin a vína v lahvích a demižonech, tabáku, doutníků a cigaret, tiskovin ohrožujících veřejnou bezpečnost a pořádek aj.

4.6 Státní svátky

Státní svátky: 1. leden Nový rok

23. únor Den republiky (Mashramani)

březen: Phagwah

březen–duben Velký pátek a Velikonoční pondělí

1. květen Svátek práce

5. květen Den indického dědictví

26. květen Den nezávislosti

2. červenec Den Caricomu

1. srpen Den vyhlášení emancipace

22. srpen Eid al-Adha (muslimský „svátek obětí“)

září–říjen ramadán

říjen–listopad Divali (hinduistický festival světla, běžně 5 dnů)

listopad: Youman Nabi (narození proroka)

25.–26. prosinec Vánoce

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

5.1 Vstup na trh

Guyanský zákon stanoví pro domácí i zahraniční společnosti rovné zacházení.

Specifické podmínky pro registraci obchodní firmy vznikají v různých případech – jedná-li se o jednoho vlastníka, o partnerství v malé firmě nebo o akciovou společnost.

Registrace firmy se provádí na obchodním rejstříku, The Deeds Registry v Georgetownu a v registru společností (Registrar of Companies). Pro registraci společnosti musí být předloženy Stanovy, místopřísežné prohlášení právního zástupce, že žádný z účastníků není mladší 18. let, jmenování ředitelů a sekretáře včetně jejich souhlasu a oznámení o registraci sídla společnosti.

Zahraniční společnosti musí předložit výpis z obchodního rejstříku země původu. Registrační poplatky se počítají z výše akciového kapitálu. Jakékoliv změny statutu společnosti, jmen ředitelů, změny v akciovém podílu apod. musí být ohlášeny na The Deeds Registry.

Založení společnosti v Guyaně musí být ze zákona provedeno výhradně místní advokátní kanceláří, jejíž povinností je dohlížet na účetní systém firmy a výběr personálu managementu.

5.2 Formy a podmínky působení na trhu

Vzhledem k malé rozloze trhu Guyany je dávana obecně přednost místním agentům a distributorům.

Do zahraničí cestuje jen málo guyanských obchodníků. Trh je hodně orientován na americké a brazilské zboží, nákupy spotřebního zboží velkoobchodníci se velmi často soustředí na levnější zboží „z druhé ruky“. Takové výrobky jsou pak prodávány přes neregulovanou síť malých obchodníků a pouličních kiosků. Tato praxe značně podkopává práva autorizovaných exkluzivních distributorů.

Český vývoz je realizován zejména na základě jednorázových objednávek místních partnerů.

5.3 Marketing a komunikace

V zemi není obvyklý direct marketing.

Nedostatek sofistikovaných tržních údajů zpomaluje výběr potenciálních zákazníků. Roste počet franšizových firem, zejména v rychlém občerstvení.

Guyana je jedinou anglicky mluvící zemí v Jižní Americe, proto musí být veškerá propagace a reklama s využitím HSP vedena v angličtině. Inzerce a propagační akce jsou nejvíce prezentovány v místních novinách a na místních radiových a televizních stanicích. Největšími periodiky jsou: Guyana Chronicle (vládní deník) Kaieteur News (nezávislé noviny) Stabroek News (nezávislý deník) Rozhlasové vysílání je provozováno státem vlastněnou National Communication Network i na vládních i soukromých televizních stanicích Channel 11, STVS Channel 4 aj.

Při jakékoliv komunikaci je nutno pečlivě zvažovat rizika vyúlývající z pestrého etnického a náboženského složení obyvatel. Je velmi doporučitelné vše konzultovat s místním zástupcem.

5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Ochrana práv duševního vlastnictví v Guyaně je nedostatečná. Obchodní známky a loga zahraničních výrobců jsou místními firmami poměrně běžně používány bez možnosti efektivní ochrany práv duševního vlastnictví.

5.5 Trh veřejných zakázek

Vládní veřejné zakázky jsou všeobecně vyhlašovány veřejnými tendry. Řada ministerstev ustanovila tzv. Project Execution Units (PEUs) pro realizaci svých projektů. Objemově významné projekty jsou v jurisdikci Ústřední tendrové komory (Central Tender Board). Na některé projekty se aplikuje mezinárodní donorská metodika a praxe.

Výzvy k účasti ve vládních tendrech bývají publikovány v tisku, avšak obvykle s příliš krátkou lhůtou pro předložení nabídek.

Role vlády v domácí ekonomice je velká, převážná část projektů veřejného sektoru je financována mezinárodními agenturami.

5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů

Guyana je signatářem Dohody o vyrovnání investičních sporů mezi státy (Convention of the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of Other States). Mezinárodní arbitrážní rozhodnutí jsou vynutitelná Zákonem o arbitráži (Arbitration Act) z r. 1931.

Guyana je také členem mezinárodního centra pro vyrovnání sporů z investic (ICSID).

Většina probíhajících obchodních sporů v Guyaně je v oblasti daňové, přístupu k licencím a v porušování nezbytného schvalovacího procesu pro vznik firem a provozování obchodů v Guyaně. Pro řešení obchodních sporů vyplývajících z odběratelsko-dodavatelských vztahů je nutné využít služeb specializované místní advokátní kanceláře. V první fázi je běžné smířčí řízení mezi oběma stranami. V případě, že se partneri nedohodnou, je hledáno řešení soudem stanovenými arbitry.

Guyanský soudní systém byl v minulosti často kritizován pro zdlouhavost soudních řízení, korupční praktiky i nespravedlivé rozhodování.

Investici je třeba dobře zajistit vyšší formou garance, a to bankovní zárukou nebo bankovním avalem s výhradou vlastnického práva do úplného zaplacení, příp. se zástavním právem na dodané zboží. Nejobvyklejší platební podmínkou je neodvolatelný potvrzený akreditiv.

Dodávky na úvěr nejsou v Guyaně příliš obvyklé a vyhledávané, resp. jsou spíše výjimečné a jsou aplikovány na dodávky strojů a strojního zařízení. Platební morálka odpovídá způsobům teritoria Latinské Ameriky a Karibiku. Je nutno dbát na vhodný výběr a kvalitu partnera, jeho bonitu a postavení na trhu.

5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

Ministerstvo zahraničních věcí ČR doporučuje českým občanům, aby si před cestou ověřili u zastupitelského úřadu navštěvovaného státu, zda se podmínky pro vstup a pobyt nezměnily.

Ke vstupu do země potřebuje občan ČR platný pas a vstupní vízum. Turistické vízum je jednorázové s platností až na 3 měsíce, o jeho případné prodloužení se žádá v zemi. Český občan může dále získat vízum za obchodním účelem (pro jeden vstup anebo více vstupů s platností až na 2 roky). Pro informace ohledně požadavků a dalších podmínek řízení při podání žádosti o vízum či povolení k pobytu je třeba kontaktovat Velvyslanectví Guyanské kooperativní republiky v Londýně.

K řízení motorového vozidla se doporučuje mít vystaven platný mezinárodní řidičský průkaz, případně postačí i národní řidičský průkaz ČR, na jehož základě lze požádat o místní řidičský průkaz u Licence and Revenue Office v Georgetownu. V Guyaně se jezdí vlevo. Používání bezpečnostních pásů je povinné a nedodržování je pokutováno.

Cesta napříč zemí do Brazílie je sjízdna jen pro silné terénní vozy, a to pouze po část roku.

V hlavním městě Georgetownu se vyskytuje poměrně vysoká kriminalita. Guyanské vnitrozemí je bezpečné (mimo hornických městeček na jihozápadě země). V hlavním městě je možno se setkat s přestřelkami, ozbrojenými loupežemi a únosy aut. Zvláštní pozor je potřeba dávat na východním břehu řeky Demerara (v blízkosti vesnic Buxton, Friendship a Annandale) podél Temehri k dálnici do Lindenu.

Vyhnete se cestám v noci a pokud možno vždy cestujte ve skupině. Severní guyanské pobřeží je pod úrovní moře, v měsících prosinec/leden a květen/červen dochází k rozsáhlým záplavám. Zahraniční turisté jsou považováni za bohaté osoby, a jsou častým cílem místní kriminality. Po hlavním městě se nedoporučuje chodit pěšky a už vůbec ne po setmění. Rovněž není vhodné nosit vyzývavé oblečení, cennosti či šperky. Při dopravě se vyhýbejte minibusům z důvodů jejich časté poruchovosti a haváriím. Doporučuje se použití taxislužby, pozor ovšem na neregistrované taxi.

V Georgetownu je z bezpečnostních důvodů třeba se vyhnout tržišti Stabroek a oblasti Tiger Bay. Pozor je třeba dávat i v okolí katedrály St. George's Cathedral.

S Venezuelou a Surinamem existují letité pohraniční spory. Je třeba mít tuto informaci na paměti při pohybu v pohraničních zónách. Při pozemní cestě ze Surinamu je potřeba použít oficiálních převozců (ferry) při překračování hraniční řeky Corentyne. V případě použití vodních taxi hrozí zatčení a deportace pro porušení imigračních předpisů. Do Venezuely neexistuje žádný pozemní hraniční přechod.

V zemi je velmi omezená možnost použití platebních karet, je možno jimi platit většinou jen ve velkých hotelech. Pouze Bank of Nova Scotia umožňuje výběr na kreditní karty, je proto nutno disponovat dostatečnou hotovostí. Nejrozšířenější směňovanou měnou je USD, je nutno disponovat i drobnými. Směna je povolena ve vybraných bankách, směnárnách a turistických zařízeních. Většinou lze platit i USD v hotovosti.

5.8 Zaměstnávání občanů z ČR

Zahraniční investoři mají stejné podmínky pro své obchodní aktivity ve všech sektorech podnikatelské sféry, a tedy i při zaměstnávání cizinců a místních sil. Je pouze nutno dbát na to, aby počet cizinců ve firmě nepřekročil 20 % ze všech zaměstnanců, a to odděleně u vedení firmy a u zaměstnanců.

Další informace lze obdržet na webu The Guyana Office for Investment (<http://goinvest.gov.gy>).

Pro informace ohledně požadavků a dalších podmínek řízení při podání žádosti o vízum či povolení k pobytu za účelem zaměstnání je třeba kontaktovat Velvyslanectví Guyanské kooperativní republiky v Londýně.

5.9 Veletrhy a akce

<https://dpi.gov.gy/tag/guyana-trade-and-investment-exhibition/>

<https://www.guyanaoilexpo.com/>

<https://conferencealert.com/guyana.php>

6 Kontakty

Podkapitoly:

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Nerezidentní zastupitelský úřad akreditovaný pro Guyanu sídlí v Brasílii, hlavním městě Brazílie.

Fyzická adresa: Embaixada da República Tcheca SES 805, Lote 21A Asa Sul, CEP 70200-901 Brasília – DF, Brasil Tel.: (+55 61) 3242 7785 / 3242 7905 Konzulární pohotovost (mobil): (+55 61) 99162 6560 E-mail: brasilia@embassy.mzv.cz Web: www.mzv.cz/brasilia

Diplomatická působnost: pro Brazílskou federativní republiku, Surinamskou republiku a Guyanskou kooperativní republiku.

Konzulární působnost: pro Brazílskou federativní republiku (s výjimkou území spadajících do konzulárního obvodu Generálního konzulátu ČR Sao Paulo), Surinamskou republiku a Guyanskou kooperativní republiku.

V roce 2008 byl otevřen Honorární konzulát ČR v Georgetownu pro konzulární obvod zahrnující Guyanskou kooperativní republiku. Honorárním konzulem je pan Lex Nigel Barker. Honorární konzulát se nachází na adrese: Honorary Consulate of the Czech Republic in Guyana Bb1 Nelson Mandela Ave., N.E. La Penitence Georgetown, Guyana Telefon: +59 2225 3212 Fax: +59 2225 6028 e-mail: georgetown@honorary.mzv.cz

6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)

Policie: 911

Záchranná služba: 913

6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

Georgetown Chamber of Commerce and Industry

<https://gcci.gy/>

Guyana Go invest

<https://goinvest.gov.gy/>

Ministerstva

<https://dpi.gov.gy/government-ministries/>